

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/117/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2514203651
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2514203651.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v spore žalobkyne: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpenej: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, proti žalovaným: 1/ Y. U., narodený XX. Y. XXXX, trvalý pobyt: P., 2/ O. U., narodený XX. Y. XXXX, trvalý pobyt: X. XXXX/XX, L., o 8.414,90 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Piešťany z 15. novembra 2018 č. k. 12C/232/2014-172, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej (II.) a v časti náhrady trov konania (III.) ruší a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 1.553,52 eur, úrok z omeškania vo výške 377,97 eur, úrok z omeškania vo výške 8,25 % ročne zo sumy 1.553,52 eur od 178. novembra 2013 do zaplatenia (I.). V zostávajúcej časti žalobu zamietol (II.) a žalovaným 1/, 2/ náhradu trov konania nepriznal (III.). Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 497 Ob. z. (Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov), § 2 písm. b/, § 4 ods. 1 ZoSÚ (zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov), § 39, § 52 ods. 1, 2, § 524 ods. 1, 2 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 92 ods. 8 ZoB (zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil uzavretou zmluvou o splátkovom úvere dňa 28. novembra 2005 medzi žalovaným 1/ ako dlžníkom a právnu predchodkyňou žalobkyne (Slovenská sporiteľňa, a. s.). Súd prvej inštancie posudzoval uplatnený nárok aplikáciou právnych noriem prijatých za účelom ochrany spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v záväzkovom vzťahu s dodávateľom. Skúmaná bola aj aktívna vecná legitímácia žalobkyne a keďže pôvodný veriteľ bol bankou, súd prvej inštancie skúmal zákonom stanovené podmienky pre platné postúpenie pohľadávky v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB. Žalobkyňa predložila oznámenie postupcu Slovenskej sporiteľne, a. s. zo dňa 20. novembra 2009, v ktorom bolo žalovanému 1/ oznámenie postúpenie pohľadávky. Uvedené oznámenie však nemožno považovať za výzvu na splnenie záväzku, preto súdu neostávalo iné ako konštatovať, že žalobkyňa nepreukázala, že pôvodný veriteľ pred postúpením pohľadávky písomne vyzval žalovaného na splnenie peňažného záväzku. Dňa 4. novembra 2009 bola uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávok medzi právnu predchodkyňou žalobkyne a žalobkyňou, predmetom ktorej bolo aj postúpenie pohľadávky voči žalovaným (žalovaný 2/ uzavrel dohodu o ručení dňa 28. novembra 2005). Zmluva o postúpení pohľadávky je tak absolútne neplatná podľa § 39 O. z. pre rozpor so zákonom (nedodržanie zákonom stanovenej podmienky podľa § 92 ods. 8 ZoB). V prípade ak by aj všeobecné podmienky banky obsahovali úpravu ohľadom postúpenia pohľadávky, odchýlnu od zákona v neprospech spotrebiteľa, súd by následne vyhodnotil tieto ustanovenia ako neprijateľné podmienky, a teda neplatné. Čiastočné späťvzatie žaloby odôvodnil súd prvej inštancie poukazom na ustanovenie § 145 ods. 2 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov). Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1

CSP, ako aj článkom 1, 2 CSP. V konaní úspešný žalovaní mali nárok na náhradu trov konania, avšak preukázateľne im trovy v konaní nevznikli, preto im súd ich náhradu nepriznal.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa, v zamietajúcej časti vo veci samej (6.861,38 eur s príslušenstvom), navrhujúc jeho zmenu vyhovením žalobe, alternatívne jeho zrušením a vrátením veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnila tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa § 89 ods. 1 ZoB banka alebo pobočka zahraničnej banky si so svojim klientom môže zmluvne upraviť práva a povinnosti z obchodov odchyľne od zákona alebo osobitného predpisu, ak to zákon ani osobitný predpis výslovne nezakazuje, alebo ak z povahy ich ustanovení nevyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť. Podľa bodu 19.16 všeobecných obchodných podmienok klient výslovne súhlasí s tým, že banka je oprávnená kedykoľvek postúpiť akékoľvek svoje pohľadávky, a to bez ohľadu na to, či sú budúce alebo súčasné, podmienené alebo nepodmienené, bez ohľadu na právny vzťah, z ktorého vyplývajú, ako aj bez ohľadu na to, či banka vzniesla v súvislosti s takouto pohľadávkou akúkoľvek požiadavku, alebo nie, voči klientovi na tretiu osobu, alebo previesť akékoľvek svoje záväzky voči nej na tretiu osobu výlučne s predchádzajúcim písomným súhlasom banky. Vzhľadom k tomu, že ustanovenie § 89 ods. 1 ZoB pripúšťa úpravu vzťahov medzi bankou a klientom odchyľne od ustanovení daného zákona, zmluvné strany si dohodli otázku postúpenia odchyľne od predmetného zákona. Na podporu svojej argumentácie žalobkyňa označila rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/11/2015, 9Co/145/2015 a 11Co/206/2015. Podľa § 524 ods. 1 O. z. veriteľ môže svoju pohľadávkú aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. Na základe uvedeného je zrejmé, že ustanovenie bodu 19.16 všeobecných obchodných podmienok nie je v rozpore so zákonnými ustanoveniami a je v súlade s ustanoveniami O. z. Žalobkyňa poukázala aj na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 24Co/147/2017, ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/2/2016. Ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB nemožno spájať s aktívnou legitimáciou žalobkyne ako postupníka pohľadávky. Účelom predmetného ustanovenia je úprava výnimiek z bankového tajomstva a nehovorí o podmienkach platnosti postúpenia pohľadávok. Ustanovením § 92 ods. 1 až 7 ZoB sa upravujú ďalšie prípady prelomenia bankového tajomstva. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 4Obo/210/01 relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitimáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Súd z takého oznámenia vychádza bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Žalobkyňa poukázala aj na uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/133/2013, ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/704/2015.

3. Žalovaní 1/, 2/ sa k odvolaniu nevyjadrili.

4. Prejednávaná vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi (predsedníčka senátu) 20. mája 2020.

5. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

6. V prejednáwanej veci súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na právnom závere o absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 4. novembra 2009 uzavretej medzi právnou predchodkyňou žalobkyne a žalobkyňou podľa § 39 O. z., pre rozpor so zákonom, nedodržaním zákonnej podmienky uvedenej v ustanovení § 92 ods. 8 ZoB. V prípade, že by všeobecné podmienky banky obsahovali odchyľnu úpravu ohľadom postúpenia pohľadávky, v neprospech spotrebiteľa, súd prvej inštancie by následne vyhodnotil tieto ustanovenia ako neprijateľné podmienky, a teda neplatné.

7. Zákon (§ 220 CSP) venuje zvýšenú pozornosť odôvodneniu súdneho rozhodnutia, normovaním obsahových náležitostí. Ide o návod čo má odôvodnenie rozsudku obsahovať, keďže má význam z hľadiska prostriedku kontroly správnosti rozhodnutia, a to zo strany účastníkov konania, ako i vyššieho súdu, ktorý ho bude preskúmať, ale aj zo strany verejnosti.

8. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. I. ÚS 265/05) pokiaľ súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.). Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu (napríklad sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

9. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 220 CSP. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ústavne konformným výkladom ustanovenia § 220 CSP pritom treba dospieť k záveru, že s požiadavkami v ňom uvedenými je v rozpore aj úplný, či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práva na tento argument (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ďalej len „ÚS SR“ sp. zn. II. ÚS 410/03).

10. Súd, ktorý sa vysporiada s argumentáciou strany konania, nemôže ju odmietnuť len pre nesprávnosť, ale musí uviesť, v čom táto nesprávnosť konkrétne spočíva. Rozhodujúcou skutočnosťou tvoriacou základ pre rozhodnutie súdu sú aj právne normy, ktoré sú na konkrétny prípad aplikovateľné (s ktorými sa súd musí vyrovnáť). Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Vetrenko v. Moldavsko (rozhodnutie z 18. mája 2010) uviedol, že opomenutie zaoberať sa podstatnými argumentmi alebo zjavne svojvoľne (arbitrárne) zaoberanie sa takýmito argumentmi, je nezlučiteľné s ideou spravodlivého procesu.

11. V posudzovanej veci sa súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku žiadnym spôsobom nevyporiadal s argumentáciou žalobkyne, obsiahnutou v písomnom podaní doručeným súdu prvej inštancie 30. októbra 2017, a to tvrdením odchýlnej úpravy vzájomných vzťahov zmluvných strán v bode 19.16 všeobecných obchodných podmienok, tvoriacich súčasť úverovej zmluvy. Napriek tomu, že podľa zápisnice o pojednávaní bolo vykonané dokazovanie aj listinným dôkazom „Všeobecné podmienky banky“, súd prvej inštancie sa však odchýlnou úpravou postúpenia pohľadávky vo všeobecných obchodných podmienkach banky vôbec nezaoberal, ani ju nevyhodnotil.

12. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku (odsek 26) potom vôbec nevyplýva, že dôkaz listinou Všeobecné podmienky banky bol vykonaný, keďže v kladnom prípade by súd prvej inštancie konštatoval existenciu odchýlnej úpravy postúpenia pohľadávky v dotknutom ustanovení. Je však neprípustné, bez konštatovania pozitívneho skutkového zistenia, či všeobecné podmienky banky obsahovali aj úpravu týkajúcu sa postúpenia pohľadávky, označiť ju všeobecne a podmienne (ak by bola takáto osobitná úprava) za neprijateľnú podmienku, bez náležitého argumentačného základu a právnej úvahy (vzhľadom na právnu a skutkovú argumentáciu žalobkyne v uvedenom smere).

13. Povinnosť súdu vyrovnáť sa s argumentmi a návrhmi účastníkov súdneho konania sa týka právnych otázok (napríklad výkladu zákonného ustanovenia) i skutkových otázok (napríklad hodnotenia dôkazov). Tým, že súd vo svojom rozhodnutí zareaguje na argumenty strán konania, dá stranám najavo, že boli vypočutí a že sa ich argumentmi zaoberal. Ústavný súd SR, ktorý má právomoc preskúmať ústavnosť rozhodnutí všeobecných súdov, už mnohokrát zrušil rozhodnutia všeobecných súdov práve z dôvodu, že sa súdy dostatočne nevyrovnali s argumentmi účastníkov konania a tým porušili základné právo na spravodlivý proces. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Vetrenko v. Moldavsko uviedol, že jednou z požiadaviek článku 6 Dohovoru na vnútroštátne súdy je, aby uviedli dôvody pre prijatie alebo odmietnutie argumentov vznesených účastníkmi konania. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku má

byť zrejme, prečo súd nepovažoval za dôvodnú právnu argumentáciu strany konania a prečo námietky strany považuje za nesprávne, mylné alebo vyvrátené. Súd, ktorý sa vysporiadava s argumentáciou strany, nemôže ju len pre nesprávnosť odmietnuť, ale musí tiež uviesť, v čom konkrétne jej nesprávnosť spočíva (rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. 2 As 24/2005). Ak súd na konkrétne a podrobné argumenty strany konania zareaguje iba všeobecným konštatovaním, takáto argumentácia súdu nemôže byť považovaná za konkrétny protiargument a dostatočné vyrovnanie sa s argumentmi strany konania. Pokiaľ súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol z akých dôvodov považoval argumentáciu strany za skutkovo a právne bezvýznamnú, postupoval nedôsledne a nesúladne so základným právom na súdnu ochranu (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 153/07).

14. S poukazom na vyššie uvedené, rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedalo požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Postrádalo argumentačný základ, ktorého správnosť by odvolací súd preskúmal, vo vzťahu k spornej skutočnosti platného uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky.

15. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní, v intenciách vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu, na základe vykonaného dokazovania, posúdiť predložené listinné dôkazy, za účelom preskúmania všetkých rozhodujúcich skutočností, určených hypotézou relevantnej hmotnoprávnej normy, a to najmä vo vzťahu k naplneniu predpokladu postúpenia pohľadávky podľa § 92 ods. 8 ZoB (po vyhodnotení či zmluvné strany dohodli odlišnú právnu úpravu v uvedenom smere).

17. Svoj právny záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, vrátane žalobkyne, poskytnú odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (napr. rozhodnutia ÚS SR sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

18. Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, postupovať v súlade s ustanovením § 220 CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadriť skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol.

19. Súd prvej inštancie bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré žalobkyňa tvrdila, aké dôkazy označila, aké prostriedky procesného útoku použila, ako sa vo veci vyjadrili žalovaní a aké prostriedky procesnej obrany použili. Súd prvej inštancie jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosť považuje za preukázanú a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prípadne prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania.

20. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

21. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.